

ROPA (86) *sb f*

-o- (18), -ó- (1); -o- : -ó- *Oczko* (6:1); a *jasne*.

sg N *ropa* (35). $\diamond$ *G* *ropy* (9). $\diamond$ *D* *ropie* (1). $\diamond$ *A* *ropę* (32). $\diamond$ *I* *ropą* (9).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Gęsta, żółtawa lub zielonkawa ciecz o nieprzyjemnym zapachu, gromadząca się w tkankach na skutek procesów zapalnych; sanies Mącz, Calag, Calep; pus Mącz, Calep, Cn; suppuratio Mącz, Calep; aqua intercus, tabes Mącz; vomica Calep; tabum Cn (83) : BierEz Q3v; ZapMaz VII Z 22/71v; ábowiem ten firop czyni łączne odbywanie flegmy [piekłej klijowatey z ropą zmieszanej. FalZioł I 7d; Też fok wierzbowy w wśzy wpułczony ciepło, ropę łnich wywodzi á wyfułza FalZioł I 134c; ROpa nadnie vrinała w vrinie widziana Znamionuie rany nyrek albo mechierza FalZioł V 9, ‡2f, ‡6d, I 6c, 20d, 38a (26); Epispastica, Lekárstwá nieyákie wyciągáyące ropę ná wierzch á czíšciáce ránę. Mącz 106d; Meliceria, [...] Nieyáki wrzód krofty álbo boliączká pułzczáyąca z łiebie ropę ták yálną y żółtą yáko miód Mącz 214b; Vomica, Wrzedzienicá/ ropifte wzdęcie/ [puchliná z s [!] ktorey ropá wycieka. Mącz 507c, 13b, 208b, 332c [4 r.], 367c (13); á potym przychodzi/ częłty káfel/ plwoćiny z ropą/ á niegdy y ze krwią SienLek 92; themu ładzelowi nieday łye goić zá długi czás/ ábowiem ropą wyniść muł/ tho co ćie wewnątrz łupało. SienLek 130, 27, 127, 147 [2 r.], 171 [2 r.], 176v (13); drugi ták wilgotności złych będzie pełen/ iż łye odąwłzy/ á iákoby w trupiá łkórę oblókłzy/ kroftámi/ albo ropą zgniłá/ oćiekłzy/ tám [w cieplicach] wyfułzy Oczko 25v; Calag 156a; Calep 8a, 878a [2 r.], [1035]b [2 r.], 1140a.*

W połączeniach szeregowych (2): SienLek 25v; Włzóm tenże pożytek z tych wód dáć łye może/ gdy w nich ropá/ oftrupienié/ záleżenié/ álbo głuchość z pełności iáka łye nayduie Oczko 14v.

Frazy: »ropa płynie; płynienie ropy« (3;1): wnet ręka puchnie/ z boleścią wrzod łie potym czyni/ za kthorym ropa z rany: płynie FalZioł V 58v, V 9, 40; [św. Symeon] Iednę nogę łtanim ták zepłował/ iłz z niey ropá włtawicźnie płynelá/ á on bol modlitwy mu nie płował. SkarŻyw 31.

»ropa (po)ciecze« [szyk zmienny] (5): aż łie [pryszcz] przepuknie dla tego przykładania/ potym pociecze ropa łzpetna poczyrniała FalZioł V 71v; SienLek 183v; y iegli z przymiotu ropá przez pendent z nich [nerek] ćiecze/ [...] do tego Cieplice nalepłzé Oczko 15, 15; SkarŻyw 31; [UrzędowHerb 13b].

»zbiera się (a. zbierze się) ropa« [w tym: pod czym (5)] [szyk zmienny] (6): Też łift kapułti domowey przłżony na wrzedzienicze włmirza. ich bol/ y ropa łie podnim zbiera. FalZioł I 34b; á tego [ziela wężownika z olejem] przyłż na wrzedzienicę/ zbierze łie ropa pod tym plałtrem FalZioł I 126d, I 3a, 80a, V 97v, 98v.

*Zwrot: »ropę wyciskać (a. wycisnąć)« = *exsaniare Calep* [szyk zmienny] (3): Niełkthorzy przepalaia żołzy konióm/ á wyciłkaiá ropę/ záłypuiá śiárką tártá SienLek 183v; tám day [kopyto] kowalowi otworzyć róg przełstrugawłzy/ á ropę wyciłnawłzy/ łoiem kozłowym záłkwárzyć. SienLek 177v; Calep 381b.*

Szereg: »krew z ropą« (1): Sanies, Sanguis corruptus, necolum ad puris albedinem crassitudinemque coctus. – Drzen, krow [!] zropą. Calep 944a.

2. *Surowiec kopalny zwany ropą naftową (2)* : nieprzepomniąć tu powiedziec o ówey tłuściości/ którey przy Drohobyczy/ ná okničkách/ álbo ná bániách/ dofyć zbiéráią: kthóra lámá z fyebie ku gorze wypływa [...]: rópa támci ludzie zowiá *Oczko* 17v, [43].

3. *n-loc Rzeka w Małopolsce, dopływ Wisłoki (1)* : A kto Polłkie rzeki [...] obeyźrzyć chce/ [...] Ropá/ Nida/ San/ Wieprz/ Drzewicá/ Pilicá/ [...] rzek inłzych pogránicznych zániechawáiąc: [...] rzecz do podobieńftwá nigdy nieprzyłtoyna będzie. *Oczko* 7v.

LWil